

ISSN 1991-3494

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

THE BULLETIN

OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

1944 ЖЫЛДАН ШЫҒА БАСТАҒАН
ИЗДАЕТСЯ С 1944 ГОДА
PUBLISHED SINCE 1944

2

АЛМАТЫ
АЛМАТЫ
ALMATY

2015

НАУРЫЗ
МАРТ
MARCH

Б а с р е д а к т о р

ҚР ҰҒА академигі

М. Ж. Жұрынов

Р е д а к ц и я а л қ а с ы:

биол. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Айтхожина Н.А.**; тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Байпақов К.М.**; биол. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Байтулин И.О.**; биол. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Берсімбаев Р.И.**; хим. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Газалиев А.М.**; а.-ш. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Дүйсенбеков З.Д.**; а.-ш. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Елешев Р.Е.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Қалменов Т.Ш.**; фил. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Нысанбаев А.Н.**; экон. ғ. докторы, проф., ҰҒА академигі **Сатубалдин С.С.**; тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Әбжанов Х.М.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Әбішев М.Е.**; техн. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Әбішева З.С.**; техн. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Абсадықов Б.Н.** (бас редактордың орынбасары); а.-ш. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Баймұқанов Д.А.**; тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Байтанаев Б.А.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Давлетов А.Е.**; физ.-мат. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Қалимолдаев М.Н.**; геогр. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Медеу А.**; техн. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Мырхалықов Ж.У.**; биол. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Огарь Н.П.**; техн. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Таткеева Г.Г.**; а.-ш. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Үмбетаев И.**

Р е д а к ц и я к е ң е с і:

Ресей ҒА академигі **Велихов Е.П.** (Ресей); Әзірбайжан ҰҒА академигі **Гашимзаде Ф.** (Әзірбайжан); Украинаның ҰҒА академигі **Гончарук В.В.** (Украина); Армения Республикасының ҰҒА академигі **Джрбашян Р.Т.** (Армения); Ресей ҒА академигі **Лаверов Н.П.** (Ресей); Молдова Республикасының ҰҒА академигі **Москаленко С.** (Молдова); Молдова Республикасының ҰҒА академигі **Рудик В.** (Молдова); Армения Республикасының ҰҒА академигі **Сагян А.С.** (Армения); Молдова Республикасының ҰҒА академигі **Тодераш И.** (Молдова); Тәжікстан Республикасының ҰҒА академигі **Якубова М.М.** (Тәжікстан); Молдова Республикасының ҰҒА корр. мүшесі **Лупашку Ф.** (Молдова); техн. ғ. докторы, профессор **Абиев Р.Ш.** (Ресей); техн. ғ. докторы, профессор **Аврамов К.В.** (Украина); мед. ғ. докторы, профессор **Юрген Аппель** (Германия); мед. ғ. докторы, профессор **Иозеф Банас** (Польша); техн. ғ. докторы, профессор **Гарабаджиу** (Ресей); доктор PhD, профессор **Ивахненко О.П.** (Ұлыбритания); хим. ғ. докторы, профессор **Изабелла Новак** (Польша); хим. ғ. докторы, профессор **Полещук О.Х.** (Ресей); хим. ғ. докторы, профессор **Поняев А.И.** (Ресей); профессор **Мохд Хасан Селамат** (Малайзия); техн. ғ. докторы, профессор **Хрипунов Г.С.** (Украина)

Главный редактор

академик НАН РК

М. Ж. Журинов

Редакционная коллегия:

доктор биол. наук, проф., академик НАН РК **Н.А. Айтхожина**; доктор ист. наук, проф., академик НАН РК **К.М. Байпаков**; доктор биол. наук, проф., академик НАН РК **И.О. Байтулин**; доктор биол. наук, проф., академик НАН РК **Р.И. Берсимбаев**; доктор хим. наук, проф., академик НАН РК **А.М. Газалиев**; доктор с.-х. наук, проф., академик НАН РК **З.Д. Дюсенбеков**; доктор сельскохоз. наук, проф., академик НАН РК **Р.Е. Елешев**; доктор физ.-мат. наук, проф., академик НАН РК **Т.Ш. Кальменов**; доктор фил. наук, проф., академик НАН РК **А.Н. Нысанбаев**; доктор экон. наук, проф., академик НАН РК **С.С. Сатубалдин**; доктор ист. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **Х.М. Абжанов**; доктор физ.-мат. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **М.Е. Абишев**; доктор техн. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **З.С. Абишева**; доктор техн. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **Б.Н. Абсадыков** (заместитель главного редактора); доктор с.-х. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **Д.А. Баймуканов**; доктор ист. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **Б.А. Байтанаев**; доктор физ.-мат. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **А.Е. Давлетов**; доктор физ.-мат. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **М.Н. Калимолдаев**; доктор геогр. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **А. Медеу**; доктор техн. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **Ж.У. Мырхалыков**; доктор биол. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **Н.П. Огарь**; доктор техн. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **Г.Г. Таткеева**; доктор сельскохоз. наук, проф., чл.-корр. НАН РК **И. Умбетаев**

Редакционный совет:

академик РАН **Е.П. Велихов** (Россия); академик НАН Азербайджанской Республики **Ф. Гашимзаде** (Азербайджан); академик НАН Украины **В.В. Гончарук** (Украина); академик НАН Республики Армения **Р.Т. Джрбашян** (Армения); академик РАН **Н.П. Лаверов** (Россия); академик НАН Республики Молдова **С. Москаленко** (Молдова); академик НАН Республики Молдова **В. Рудик** (Молдова); академик НАН Республики Армения **А.С. Сагиян** (Армения); академик НАН Республики Молдова **И. Тодераш** (Молдова); академик НАН Республики Таджикистан **М.М. Якубова** (Таджикистан); член-корреспондент НАН Республики Молдова **Ф. Лупашку** (Молдова); д.т.н., профессор **Р.Ш. Абиев** (Россия); д.т.н., профессор **К.В. Аврамов** (Украина); д.м.н., профессор **Юрген Аппель** (Германия); д.м.н., профессор **Иозеф Банас** (Польша); д.т.н., профессор **А.В. Гарабаджиу** (Россия); доктор PhD, профессор **О.П. Ивахненко** (Великобритания); д.х.н., профессор **Изабелла Новак** (Польша); д.х.н., профессор **О.Х. Полещук** (Россия); д.х.н., профессор **А.И. Поняев** (Россия); профессор **Моход Хасан Селамат** (Малайзия); д.т.н., профессор **Г.С. Хрипунов** (Украина)

«Вестник Национальной академии наук Республики Казахстан». ISSN 1991-3494

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы)

Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации и архивов Министерства культуры и информации Республики Казахстан №5551-Ж, выданное 01.06.2006 г.

Периодичность: 6 раз в год

Тираж: 2000 экземпляров

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, 220, тел. 272-13-19, 272-13-18.

www: nauka-nanrk.kz, bulletin-science.kz

© Национальная академия наук Республики Казахстан, 2015

Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75

Editor in chief

M. Zh. Zhurinov,
academician of NAS RK

Editorial board:

N.A. Aitkhozhina, dr. biol. sc., prof., academician of NAS RK; **K.M. Baipakov**, dr. hist. sc., prof., academician of NAS RK; **I.O. Baitulin**, dr. biol. sc., prof., academician of NAS RK; **R.I. Bersimbayev**, dr. biol. sc., prof., academician of NAS RK; **A.M. Gazaliyev**, dr. chem. sc., prof., academician of NAS RK; **Z.D. Dyusenbekov**, dr. agr. sc., prof., academician of NAS RK; **R.Ye. Yeleshev**, dr. agr. sc., prof., academician of NAS RK; **T.Sh. Kalmenov**, dr. phys. math. sc., prof., academician of NAS RK; **A.N. Nysanbayev**, dr. phil. sc., prof., academician of NAS RK; **S.S. Satubaldin**, dr. econ. sc., prof., academician of NAS RK; **Kh.M. Abzhanov**, dr. hist. sc., prof., corr. member of NAS RK; **M.Ye. Abishev**, dr. phys. math. sc., prof., corr. member of NAS RK; **Z.S. Abisheva**, dr. eng. sc., prof., corr. member of NAS RK; **B.N. Absadykov**, dr. eng. sc., prof., corr. member of NAS RK (deputy editor); **D.A. Baimukanov**, dr. agr. sc., prof., corr. member of NAS RK; **B.A. Baytanayev**, dr. hist. sc., prof., corr. member of NAS RK; **A.Ye. Davletov**, dr. phys. math. sc., prof., corr. member of NAS RK; **M.N. Kalimoldayev**, dr. phys. math. sc., prof., corr. member of NAS RK; **A. Medeu**, dr. geogr. sc., prof., corr. member of NAS RK; **Zh.U. Myrkhalykov**, dr. eng. sc., prof., corr. member of NAS RK; **N.P. Ogar**, dr. biol. sc., prof., corr. member of NAS RK; **G.G. Tatkeeva**, dr. eng. sc., prof., corr. member of NAS RK; **I. Umbetayev**, dr. agr. sc., prof., corr. member of NAS RK

Editorial staff:

E.P. Velikhov, RAS academician (Russia); **F. Gashimzade**, NAS Azerbaijan academician (Azerbaijan); **V.V. Goncharuk**, NAS Ukraine academician (Ukraine); **R.T. Dzhrbashian**, NAS Armenia academician (Armenia); **N.P. Laverov**, RAS academician (Russia); **S.Moskalenko**, NAS Moldova academician (Moldova); **V. Rudic**, NAS Moldova academician (Moldova); **A.S. Sagiyan**, NAS Armenia academician (Armenia); **I. Toderas**, NAS Moldova academician (Moldova); **M. Yakubova**, NAS Tajikistan academician (Tajikistan); **F. Lupaşcu**, NAS Moldova corr. member (Moldova); **R.Sh. Abiyev**, dr.eng.sc., prof. (Russia); **K.V. Avramov**, dr.eng.sc., prof. (Ukraine); **Jürgen Appel**, dr.med.sc., prof. (Germany); **Joseph Banas**, dr.med.sc., prof. (Poland); **A.V. Garabadzhiu**, dr.eng.sc., prof. (Russia); **O.P. Ivakhnenko**, PhD, prof. (UK); **Isabella Nowak**, dr.chem.sc., prof. (Poland); **O.Kh. Poleshchuk**, chem.sc., prof. (Russia); **A.I. Ponyaev**, dr.chem.sc., prof. (Russia); **Mohd Hassan Selamat**, prof. (Malaysia); **G.S. Khripunov**, dr.eng.sc., prof. (Ukraine)

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.
ISSN 1991-3494

Owner: RPA "National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan" (Almaty)

The certificate of registration of a periodic printed publication in the Committee of Information and Archives of the Ministry of Culture and Information of the Republic of Kazakhstan N 5551-Ж, issued 01.06.2006

Periodicity: 6 times a year

Circulation: 2000 copies

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 219, 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19, 272-13-18,
<http://nauka-nanrk.kz/>, <http://bulletin-science.kz>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2015

Address of printing house: ST "Aruna", 75, Muratbayev str, Almaty

TELECOMMUNICATIVE COMMUNICATION OF TEACHERS AND TRAINEES AS LEARNING EFFICIENCY INCREASE FACTORS

S. N. Issabayeva¹, A. Zh. Skakova², K. U. Yessentayev³

¹ Kazakh state women's pedagogical university, Almaty, Kazakhstan;

² Turar Ryskulov New economic university, Almaty, Kazakhstan;

³ Kazakh state women's pedagogical university, Almaty, Kazakhstan.

E-mail: esentaev_kairat@mail.ru

Key words: Teleconference, relation, national electronic mail.

Abstract. The article deals with telecommunicative communication of teachers and students as a factor in increasing the effectiveness of training. And also, the brightest and most significant forms of interpersonal communication of students, demonstrating the benefits of using IT educational tools and telecommunications projects organized in the framework of their educational teleconference.

ӨОК 622.011.4+622.023

ПЕДАГОГТАР МЕН БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ТЕЛЕҚАТЫНАСТЫҚ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСЫ – ОҚЫТУДЫҢ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУДЫҢ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ

С. Н. Исабаева¹, А. Ж. Скакова², Қ. Ө. Есентаев³

¹ Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық университеті, Алматы, Қазақстан;

² Т. Рысқұлов атындағы Жаңа экономикалық университеті, Алматы, Қазақстан;

³ Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық университеті, Алматы, Қазақстан

Тірек сөздер: телеконференция, қарым-қатынас, ұлттық электрондық пошта.

Аннотация. Мақалада педагогтың телекоммуникациялық қарым-қатынасы – білім алушыларды оқытудың тиімділігін көтеру факторы ретінде қарастырылды. Білім алушының тұлғааралық қарым-қатынасының елеулі формалары, АТ құралдарын қолданудың демонстрациялық басымдылығы – оқу телекоммуникациялық жобасы және ұйымдастырылған оқу телеконференциясының төңірегінде ой қозғалды.

Қазіргі таңда Қазақстанда білім беру үрдісінің өзіндік ұлттық үлгісі орнығып, жаңа мазмұндағы оқыту жүйесі қалыптасуда. Дүниежүзілік білім әлеміне кіру мақсаты көзделіп, әрбір ғылым саласында нақты өзгерістер енгізілуде. Мұндай түрлі бағыттағы өзгерістер білім беру жүйесінің даму бағыттарын нақтылап, оны тың арнаға, жаңа сапаға қарай дамыту қажеттілігін міндеттейді. Ұстаздар үшін оқыту әдістемелерін саралап, ғылым табыстарын сын көзбен бағалау; білім алушыларды болашақта жан-жақты дамыған, рухани жетілген жеке тұлға ретінде қалыптастыру және өз іс-әрекетін, кәсіби шеберлігін жаңаша қалыптастырып, жаңаша ұйымдастыруды жолға қою тың міндеттерге айналуға. Еліміздің дамыған елдермен қатар тұра алатын терезесі тең, өркениетті ел ретінде танылып, олармен білімі мен ғылымы, мәдениеті мен технологиясы теңесуі үшін маңызды істер атқару – ел мүддесі алдындағы парыз. Сондықтан, білім беру жүйесіне жаңа инновациялық технологияларды, телеқатынастық технологияларды енгізу арқылы оқыту үрдісін жетілдіру бүгінгі күн талабы.

Елбасы Н. Ә. Назарбаевтың Білім және ғылым қызметкерлерінің II съезінде атап көрсеткеніндей, бүгінгі қоғамда тек болашақ буынды ғана емес, жалпы адамзаттық құндылықтарға ие азаматтар буынын қалыптастыру аса маңызды да жауапты іс. Сондықтан білім алушыларға информатикадан, ақпараттық телеқатынастық технологиялардан теориялық білім берумен шектеліп қана қоймай, телеқатынастық қарым-қатынас жасауға үйрету, олардың логикалық ойын, дүниетанымын, сөз байлығын, сөйлеу мен жазу тілін әдеби нормада қалыптастыру көзделеді.

Білім алушылар мен оқытушының арасындағы қарым-қатынас қазіргі заманда түрлі ақпарат құралдары мен телекоммуникациялық технологиялар арқылы жүзеге асады. Мұндай құрылғыларды пайдалана отырып, қарым-қатынас жасау жеке тұлға ретінде әрбір оқушы менгеруі тиіс. Көптеген білім алушылар арасындағы ақпараттық-қатынастық технологиялар құралдарын пайдалана отырып жасалатын қарым-қатынас оқу процесінде болып жатқан телеконференциялар мен телеқатынастық жобаларға да тікелей байланысты. Олардың әрқайсысына тоқталып өтсек.

Оқудағы телеконференция оқу барысындағы ең қолайлы және нәтижелі форманың бірі болып табылады. Оқу телеконференциясы білім алушыларға өз ойын түйіндеп нақты жеткізуге, кез келген мәселені шешуде, бір-біріне сұрақтар қойып жауап беруде, өз ойларымен бөлісуде, зерттеулерге және жобаларға белсене қатысуға, айналада болып жатқан өзгерістерді бақылауда көп көмегін тигізеді [1].

Телеконференцияның негізгі элементі белгілі бір жобаны талқылау және содан нәтиже шығару болып табылады. Мұндай телеконференцияның негізгі ерекшелігі мұнда барлық телекоммуникативтік ақпарат құралдарының пайдананылуы. Оқу телеконференциясын техникалық және технологиялық жабдықтармен ұйымдастырылған жағдайда ғана оқу телеконференциясы деп атаймыз. Оқу телеконференциясының қарапайым конференциядан айырмашылығы, мұнда оқытушы мен білім алушыларға оқу барысында қарым-қатынасты кең қолдануға арналған ірі көлемді біршама кеңестер ұсынылады және соларға бағдар көрсетеді.

Телеконференция тек оқытушы мен білім алушыларға ғана емес, сонымен қатар, осы ортада жұмыс жасайтын адамдардың да қатысуға мүмкіндігі бар және ешқашан адам санына шек қойылмайды. Алайда кез келген қатысушының қарастырылатын мәселеге (тақырыпқа) сай белгілі бір сұрақтары және соған орай нақты жауаптары шағын түрде болуы шарт. Соның нәтижесінде адамның мәдени сөйлеуі және ойлау қабілеті түйінделеді. Телеконференцияға қатысушылар бір-бірін белсенді бағалауға және бір-біріне қарсыласуға, нәтижесінде қиындықты шешу жолындағы көздеген мақсаттарына жететіндігін айтып бөліседі. Осының нәтижесінде оқушыда тәрбиесінде және білімінде белгілі бір нақты көрініс айқындалады. Оқу орнында телеконференция жүргізілуі үшін электрондық поштаның түрлері мен арнайы интернет желілері іске қосылуы керек.

Ұлттық электрондық пошта (бірден бірге) электронды пошта арқылы тек екі адам арасындағы қарым-қатынас емес сонымен қатар, желідегі барлық ақпаратқа қол жетімділігімен ерекшеленеді [2].

Пошталық тізімдер (бірден көпке) – хабарлама тізімге кірген мекен-жайдағы ақпаратты барлық адамдар ала алады [3].

Телеконференциялар (көптен көпке) – телеконференцияға қатысатын желідегі виртуал ұйымдаструшылар арасындағы тақырыпқа сай кез келген уақытта желіге қосылып өз ойларын айта алатын қарым-қатынас түрі. Ескере кететін тағы бір жайт, қарапайым конференцияда бірнеше қатысушылардың ортақ бір мәселені талқылауы [4]. Ал, телеконференция – телеқатынастық технологиялардың көмегімен бұрын өшіріліп кеткен қатысушылар арасындағы конференция десек те қателеспейміз.

Телеқатынастық технологиялардың көмегімен құрылатын бірнеше телеконференция (дискуссия) түрлері бар.

- интернет желісі арқылы арнайы жасақталған технологиялық телеконференция түрлері;
- жіберілу тізімдерін пайдалана отырып құрылатын технологиялық телеконференция. Жіберілу тізімдері қайта жіберілуге мүмкіндігі жоқ, бірақ ақпаратты көрсетілген мекеніне жеткізуге мүмкіндігі бар тізімдер. (жіберілген хабарламаны талқылау);
- түрлі «чаттарды» пайдалана отырып өткізілетін телеконференция түрі;
- электронды тақталарды пайдалана отырып жүргізілетін телеконференция. (BBS – ағылш. BulletinBoardSystem-электронды тақталар хабарламасы).

Білім алушыларды оқыту барысындағы телеконференцияның дидактикалық қызметін атап кетсек. Оқу телеконференциясында мұғалім болса да, оқушы болса да:

– қарастырылып жатқан мәселеге қарай өз ойын хабарламамен жіберу. Ол сайт беттерінде орнатылғаннан соң, барлық қатысушыларға көрінеді және конференцияға қатысушылар оған өз ойларын жаза алады;

– телеконференцияға қатысушыларға, оқытушыға немесе білім алушыларға сұрақтар қою. Алайда, мұндай телеконференция оқу бағдарламаларына бағытталғандықтан тақырыпқа сай сұрақтар қойылуы тиіс;

– қатысушылардың ой-пікірлері мен ақпараттарымен бөлісіп, модераторлардың сұрақтарына жауап беру;

– басқа қатысушылардың хабарламаларын оқу. Телеконференцияға қатысатын әрбір қатысушы белгілі бір тақырыптағы немесе бұрын да сайт беттерінде жария болған хабарламаларға қол жеткізе алады;

– дискуссияға қатысу. Осымен қатар қарастырылып отырған мәселе жайлы анық әрі толық жауап беруі тиіс;

– жаңа мүмкіндіктерді меңгере отырып, білім алу. Білім алушылардың білімін жетілдіре отырып жүргізілетін телеконференцияның ақпараттарының көлемін;

– телеконференция мәселесі бойынша кез келген уақытта оқытушы мен білім алушыларға хабарлама жіберу;

– әр тақырыптағы талқылауға бір уақытта жауап беру (қатысу);

– телеконференцияға қатысушыларға тек өзің жайлы ғана емес өзіңнің ортаң жайлы да хабарлай білу.

Телеконференциялар. Интернеттің бұл қызмет түрі поштаның дамуы нәтижесінде пайда болған десе де болады. Телеконференцияларды жаңалықтар тобы деп те аталады.

Телеконференция студенттердің ұжымдық жұмысын ұйымдастыруға, мидың ойлауына байланысты іскер ойындар әдісін жүзеге асыруға мүмкіндік туғызады. Осының бәрі телекоммуникациялық технологиялардың арқасында мүмкін болып отыр. Бұл технологияны білім беруде қолданылуының үлкен күші бар. Көптеген желілер алғашқы ретте, ғылыми, конструкторлық және оқу орындарын байланыстыратын жүйе ретінде жасалған болатын. Сондықтан, ұжымдық пікірталас жүргізуге арналған желі мүмкіндігі телеконференция деп аталып, ол белгілі бір салада ғана қолдануға негізделген еді. Бірақ, кейіннен желілер практикада кең пайдаланылып, оның алғашқы ғылыми семинар, конференцияға арналған мүмкіндігі біршама шетте қала бастады. Телеконференция ұйымдастыру кәдімгі кітапхана немесе мұрағат жұмысына ұқсас жүргізіледі.

Интернет желісінде немесе басқа да осы мамандыққа қатысты желілерде орналасқан оқу телеконференциясы тек бұл конференцияға қатысушыларды ғана емес басқа да қызығушыларға арналады.

Бұл әдісті сипаттайтын ерекшелігі оқу орны білім алушыларын 2-3-5 арнайы топтарға бөліп ақпарат құралдарын пайдалана отырып жаңа телекоммуникациялық технологиялармен жұмыс жасауға үйрету. Осындай ортада жұмыс жасай отырып әрбір білім алушы академиялық үлкен топтардан бөлініп, белгілі бір әлеумет мүшесі екендігін сезіне отырып, жекелей шағын ортада жұмыс жасауға мүмкіндігі ашылады. Шағын топтарға бөліп оқыту әр білім алушының конференцияға белсенді қатысуына мүмкіншілік береді.

Мұндай өте қызықты және мүмкіншілігі зор бағдарламалар виртуалды ортада білім алушылардың топтарын басқа атпен атап қою және бір-бірімен қарым қатынастарын ұлғайту мақсатында да көптеп қолданылады. Білім алушылар бір-бірімен хабарламалар ақылы білімдерімен алмаса отырып дамиды.

Шағын топпен жұмыс барысында білім алушының жеткен жетістігі емес топтың бір-біріне көрсеткен көмегі және соның нәтижесінде жеткен жетістігі бағаланады. Осылайша, бір уақытта топпен жұмыс жасау, әр оқушының белсенділігін арттыра түседі.

Қорыта келе, қатынастық технологиялар базасын пайдалана отырып оқу телеконференциясын жүргізу барысында арнайы оқу-танымдық ортасы кеңейе түседі және келесідей сипаттамалар қалыптасады:

– *интербелсенділік*. Білім алушылардың қарым қатынасының белсенділігін арттыра түсіп, интернет желілері арқылы түрлі ресурстарды пайдалану техникасын және оқу әдістемелік құралдарын жетілдіреді;

– *ақпараттану*. Ақпараттық-қатынастық технологияларды пайдалана отырып, ақпарат жетілдіру ортасында деңгейді жоғарылату және ұйыммен жұмыс жасау барысына арнайы топшалардың қалыптасуы;

– *ашылу (араласу)*. Конференцияға қатысушыларға оқу-танымдық барысында хабарламалар алмаса отырып, түрлі көзқарас, пікірлерге араласу;

– *жеделдік*. Жоғары жылдамдықта ақпарат алмасу, оқу процесін қадағалау, оқытушы мен білім алушылар арасында байланыс жасау, кез келген қолданушыға ыңғайлы уақытта ақпаратпен қамтамасыз ету;

– *инегративтілік*. Білім беру ортасында интегративтік деңгейлерін қадағалау және ұйым ретінде бағалау.

ӘДЕБИЕТ

[1] Беляев М.И., Григорьев С.Г., Гриншкун В.В., Демкин В.П., Краснова Г.А., Макаров С.И., Роберт И.В., Щенников С.А. и др. Теория и практика создания образовательных электронных изданий. – М.: Изд-во РУДН, 2003. – 241 с. – Ч. 1. – 72 с.

[2] Моисеева М.В., Полат Е.С., Бухаркина М.Ю., Нежурина М.И. Интернет обучение: технологии педагогического дизайна / Под ред. канд. пед. наук М. В. Моисеевой. – М.: Издательский дом «Камерон», 2004.

[3] Бидайбеков Е.Ы., Гриншкун В.В., Бостанов Б.Ф. Электрондық оқыту құралдарын жасау мен пайдалану. Оқу әдістемелік құрал. – Алматы, 2009. – 123 б.

[4] Бидайбеков Е.Ы., Исабаева Д.Н., Ошанова Н.Т. XXI ғасырдағы білім беру және ақпараттық технологияларына кіріспе. – 2010. – 210 б.

REFERENCES

[1] Belyaev M.I., Grigoriev S.G., Grinshkun V.V., Demkin V.P., Krasnova G.A., Makarov S.I., Robert I.V., Shchennikov S.A., etc. Theory and practice of creation of educational electronic editions. M.: Publishing house of RUDN, 2003, 241 p. Part 1. 72 pages. (in Russ.).

[2] Moiseyeva M.V., Polat E.S., Bukharkina M.Yu., Nezhurina M.I. Internet training: technologies of pedagogical design. Under the editorship of the candidate of pedagogical sciences M. V. Moiseyeva. M.: Cameron publishing house, 2004. (in Russ.).

[3] Abdeev R.F. Philosophy of information civilization. M., 1994. 336 p. (in Russ.).

ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННОЕ ОБЩЕНИЕ ПЕДАГОГОВ И ОБУЧАЕМЫХ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОБУЧЕНИЯ

С. Н. Исабаева¹, А. Ж. Скакова², Қ. Ө. Есентаев³

¹ Казахский государственный женский педагогический университет, Алматы, Казахстан;

² Новый экономический университет им. Т. Рыскулова, Алматы, Казахстан;

³ Казахский государственный женский педагогический университет, Алматы, Казахстан

Ключевые слова: телеконференция, отношение, национальная электронная почта.

Анотация. В статье рассматривается телекоммуникационное общение педагогов и обучаемых как фактор повышения эффективности обучения. А также значимые формы межличностного общения студентов, демонстрирующие преимущества использования средств ИТ-учебные телекоммуникационные проекты и организуемые в их рамках учебные телеконференции.

Поступила 20.03.2015 г.

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the described work has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the Cross Check originality detection service <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

www.nauka-nanrk.kz

bulletin-science.kz

Редакторы *М. С. Ахметова, Д. С. Аленов, Т. А. Апендиев*
Верстка на компьютере *Д. Н. Калкабековой*

Подписано в печать 14.04.2015.
Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать – ризограф.
18,9 п.л. Тираж 2000. Заказ 2.